

TEMA: FEMINISM

- valfaktabäfte valet 2018

 UNG VÄNSTER

Inledning

Feminismen är ett av Ung Vänsters teoretiska ben. Det innebär att feminismen är ett verktyg för oss att förstå hur samhället fungerar och hur vi kan förändra det. Vi har alltid en feministisk analys i vad vi gör vilket ska genomsyra vår valrörelse 2018. I detta valfaktahäfte hittar du mer information om flera olika feministiska frågor.

När vi pratar feminism är könsmaktsordning ett centralt begrepp för att beskriva samhället. Det är den struktur som konsekvent överordnar män och underordnar kvinnor. På grund av att vi lever i en könsmaktsordning har män makt på kvinnors bekostnad. Könsmaktsordningen finns på alla områden i samhället – i skolan, i förskolan, i arbetslivet, i hemmet, i media och i det offentliga rummet. Från det att vi föds delas vi in i pojkar och flickor och behandlas olika utifrån vilket kön vi har, vilket ger allvarliga konsekvenser för hur samhället fungerar.

I politiska debatter finns det många som vill individualisera kvinnoförtrycket och få det att handla om enskilda omständigheter och val. Vi vet att det inte handlar om att kvinnor har valt lågbetalda yrken – utan att arbeten som utförs av kvinnor värderas lägre. Vi vet att det inte handlar om att tjejer måste välja fritidsintressen som får mer resurser – utan att våra fritidsintressen får mindre resurser på grund av att det är tjejer som utför dem. Vi vet att det inte går att välja bort att utsättas för sexualiserat våld. Könsmaktsordningen skapar allvarliga samhällsproblem som slår mot halva befolkningen. Mäns överordning begränsar kvinnors makt över det egna livet.

När vi är ute på skolor, snackar med folk och sitter i debatter kan det komma upp olika bilder av vad eller vem en feminist är. Vår definition av feminism är: Feminism innebär ett erkännande av att det finns en könsmaktsordning och en politisk kamp för

att upphäva den. Feminist är den som ser att det finns en könsmaktsordning och vill verka för att upphäva den.

Vi menar att samhället idag präglas av en könsmaktsordning som delar upp människor i kvinnor och män och att gruppen män är överordnade gruppen kvinnor. Män har mer makt och resurser än kvinnor i alla delar av samhället och vi menar att för att förändra detta måste man se att det finns en intressekonflikt. Att upphäva könsmaktsordningen kommer innebära att män på flera områden behöver ta ett steg tillbaka. Om kvinnor ska få mer makt så måste män få mindre. Vi vill avskaffa den rådande könsmaktsordningen och istället ha ett jämlikt samhälle fritt från förtryck – ett samhälle där frågan om vilket kön en människa har inte spelar någon roll för hur personen bemöts eller vilka möjligheter den har.

Vår feminism är inte bara en fråga om teoretiska resonemang, vilket skiljer oss från andra feminister. Fastän vi har den bästa teoretiska grunden så ligger vårt fokus även på de konkreta frågor vi möter i vår vardag. Vi visar att samhället går att förändra om vi går samman, organiserar oss och tar makten över våra liv.

Arbete

Löneskillnader och inkomstskillnader mellan kvinnor och män finns i alla sektorer. Arbetsinkomsten påverkas dels av vilken nivå på lönen en individ har men även av antal arbetade timmar.

Ur Medlingsinstitutets rapport Löneskillnaden mellan kvinnor och män (2016): Heltid, deltid, sjukdom, tjänstledighet och annan frånvaro liksom ersättning för till exempel övertid spelar in när arbetsinkomsten beräknas. Om enbart inkomsten från arbete

studeras, så var skillnaden mellan könen cirka 24 % år 2014. Kvinnors arbetsinkomst var alltså i genomsnitt 76 % av männens. Det kan jämföras med att kvinnors genomsnittslön var 86,8 % av männens det året, vilket innebar en löneskillnad på 13,2 %.

Några skäl till att kvinnor i högre grad är frånvarande från arbetet:

- Kvinnor har högre sjukfrånvaro. Ohälso- talet för kvinnor är dubbelt så stort som för män år 2016. För kvinnor var det 16,7 dagar och för män 8,3 dagar.
- Kvinnor tar ut föräldrapenning i större omfattning. Enligt Försäkringskassan stod kvinnor för 73 % av de uttagna dagarna med föräldrapenning år 2016. Kvinnor tog 2016 ut 39,2 miljoner dagar. Män tog ut 14,5 miljoner.
- Kvinnor är oftare hemma med sjuka barn. Av de dagar med tillfällig föräldrapenning (vab) som togs ut år 2016 stod kvinnorna för 62 %. Kvinnor tog 2016 ut 3,9 miljoner dagar. Män tog ut 2,4 miljoner.
- Kvinnor vårdar oftare närstående. Av de dagar med närståendepenning som togs ut år 2016 stod kvinnor för 70 %. Kvinnor tog 2016 ut 124 000 dagar. Män tog ut 53 000.

Ovanstående siffror har hämtats från Försäkringskassans statistik för år 2016.

Den ekonomiska ojämlikheten är ett resultat av och förstärker könsmaktsordningen. Men det finns mycket vi kan göra på politisk väg för att avskaffa kvinnors ekonomiska beroendeställning till män och uppnå ekonomisk jämställdhet. En individualiserad föräldraförsäkring skulle bryta föreställningen om att det är kvinnor som vårdar barn och män som försörjer familjen. Att införa sex timmars

arbetsdag med bibehållen lön skulle göra att många kvinnor som idag jobbar deltid skulle få ett heltidsjobb, rätten till heltid skulle öka kvinnors inkomst. Mer resurser till den kvinno- dominerade offentliga sektorn skulle öka möjligheterna för att höja lönerna. Ung Vänster vill ändra Medlingsinstitutets uppdrag så att industrins lönenormerande roll kan kombineras med aktiva åtgärder för att bryta de strukturella löneskillnaderna mellan mans- och kvinnodominerade yrken.

Osäkra anställningar

Otrygga och tidsbegränsade anställningar är idag vanligt på arbetsmarknaden och det är framför allt unga tjejer som utnyttjas, och vanligare blir det. Detta trots att unga kvinnor generellt har högst utbildning, ca 50% fler kvinnor än män studerar vidare efter gymnasiet (SCB, 2016). Tjejer används som en reserv- arbetskraft – några som kan tas in när det behövs, men som är de första att sparkas när det går dåligt.

Det är inte bara unga tjejer som utnyttjas, utan även i högre åldrar är kvinnor över- representerade bland de som har otrygga anställningar. Inom LO-kollektivet finns det ett tydligt samband mellan andelen tids- begränsade anställningar och andelen kvinnor bland medlemmarna. Visstidsanställningarna är vanligast inom hotell och restaurang, Handels och Kommunals avtalsområden. Transports avtalsområden sticker ut något, där har man en hög andel män bland medlemmarna och en hög andel tidsbegränsade jobb.

Att ha en osäker anställning innebär många svårigheter – inteminst ekonomiskt. Det kan vara att man går arbetslös och väntar på att chefen ska ringa in en, vilket kanske inte händer. Det blir svårt att planera sin ekonomi och fritid när man inte vet om lönen kommer att räcka till alla levnadskostnader. Att planera in aktiviteter med kompisar utan ett schema och pressen på

att få in pengar blir i princip omöjligt.

De otrygga anställningarna leder ofta till stress och ohälsa. 55 % av personer med tillfällig anställning hade under året upplevt psykiska besvär, medan samma siffra för tillsvidareanställda var 30 % (*Tillfälliga anställningar och ohälsa, Umeå Universitet 2013*).

Utöver det påverkar osäkra anställningar även möjligheten att ställa krav på sin arbetsplats. Den som har en osäker anställning får svårare att säga ifrån eller ställa krav, det gäller såväl kvinnor som män. På en arbetsplats där många har osäkra anställningar har arbetsgivaren mer makt, eftersom alla vet att den som bråkar kan få gå nästa dag. För tjejer och kvinnor kan utsattheten av en osäker anställning bli extra stor med risken för sexuella trakasserier. Oavsett om det är en kund, brukare, kollega eller chef som utsätter en blir det svårare att säga ifrån. Då går många istället tysta om det för att inte riskera sitt jobb.

Det ska inte vara möjligt för arbetsgivare att utnyttja oss på otrygga och tidsbegränsade anställningar. Vi kräver att anställningsformen Allmän Visstid avskaffas och att en tidsbegränsad anställning snabbare övergår i ett fast jobb.

A-kassa och sjukförsäkring

A-kassan är en försäkring för de som jobbar. Den gör oss tryggare och vi slipper konkurrera om jobben genom att sänka lönerna. Vi vill se en upprustad a-kassa, det är viktigt inte bara för den som är arbetslös utan också för alla som jobbar.

För elva år sedan tog regeringen Reinfeldt bort möjligheten till avdrag för fackföreningsavgiften. Samtidigt chockhöjdes avgiften till a-kassan och rätten att dra av för den i deklARATIONEN togs bort. Det fick resultatet att många inte hade råd att betala sin fackföreningsavgift. Det blev för dyrt. Under loppet av två år sjönk

andelen fackanslutna lönearbetare kraftigt och har fortsatt att göra så. Idag är 69 % av löntagarna i Sverige fackligt anslutna.

I juli 2018 återinfördes avdragsrätten för fackföreningsavgiften efter krav från Vänsterpartiet. Men avgiften för a-kassan återstår. Många kvinnor arbetar idag deltid, har fler sjukdagar och är föräldralediga längre, allt detta minskar ersättningen från a-kassan.

Sjukförsäkringen ska skydda mot inkomstbortfall när arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom. Alla kan bli sjuka och behöva en bra sjukförsäkring. Trygghet ska inte bara vara för de som har råd att skaffa privata försäkringar. Ingen ska behöva oro sig för vad som händer med ekonomin om man blir sjuk. Inkomstbortfallsprincipen i försäkringen har dock försvagats på grund av att lönerna har ökat samtidigt som taket för sjukpenninggrundande inkomst har varit oförändrat under en lång tid.

Regeringen Reinfeldt gjorde kraftiga försämringar i sjukförsäkringen och det drabbade främst kvinnor. I juli 2018 höjdes dock inkomsttaket i sjukförsäkringen efter krav från Vänsterpartiet men mer måste göras. Idag får många avslag på ansökan om sjukpenning trots att en läkare har sjukskrivit dem. Det hänger ihop med att nuvarande regering har infört ett mål om att minska sjuktalet. Det gör att det betalas ut mindre sjukpenning, men det gör inte människor friska och måste därför tas bort.

Försämringar i försäkringssystemen drabbar kvinnor extra hårt och bidrar till den ökade ekonomiska ojämlikheten mellan män och kvinnor. Det ska inte straffa sig att bli sjuk eller arbetslös – ersättningarna i a-kassa och sjukförsäkringen måste höjas.

Pensioner

Nuvarande pensionssystem har misslyckats med sin uppgift att se till att de som arbetat ett

helt yrkesliv ska kunna leva ett gott och värdigt liv. Skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensioner är stora och hälften av alla kvinnor tvingas ta ut garantipension till någon del för att klara sig. En viktig fråga på kort sikt är därför att höja garantipensionen.

En av de viktigaste orsakerna till skillnaderna mellan mäns och kvinnors pensioner är att kvinnor tar ett större ansvar för barn och hem, vilket ger kvinnor lägre inkomster. Kvinnor tar ut längre föräldraledighet, har större andel deltidsarbete och är oftare sjukskrivna. Pensionssystemet gynnar höginkomsttagare som kan arbeta länge. De flesta kommer dock få allt lägre pensioner. Kommunalarbetare och industriarbetare beräknas få under 50 % av sin slutlön. Den s.k. pensionsgruppen – bestående av Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna – har förslagit att den lägsta pensionsåldern höjs till 64 års ålder. Idag har kommunalarbetare en pensionsmedelålder på 63 år och förslaget kommer att slå mot framförallt kvinnor med låga inkomster.

RUT-avdraget

Den förra borgerliga regeringen införde 2007 det så kallade RUT-avdraget, eller avdrag för hushållsnära tjänster. Den som anlitar någon för att städa ens hem får skattelättnader och behöver bara betala en del av kostnaden. Avdraget för hushållsnära tjänster är förkastligt både ur ett klass och könsperspektiv, och gynnar framförallt överklassens män.

Högern brukar prata om hur RUT-avdraget är en feministisk satsning, men det innebär egentligen bara en skattesänkning för de rika som redan nyttjar de tjänster som RUT-avdraget innefattar. Argumentet de för är att om kvinnor inte behöver städa hemma så kan de spendera mer tid på annat, att det skulle jämna ut det obetalda arbetet. Det är ett felaktigt argument, då det på det stora bara

lägger över arbetet från en kvinna till en annan.

RUT-avdraget är inget annat än ett bidrag till överklassen. Av alla som tjänar mer än en miljon i Sverige är det ca 37 % som utnyttjar RUT-avdraget. Det kan jämföras med att endast 4,1 % av de som tjänar under 50 000 kr utnyttjar det.

Sex timmars arbetsdag

Frågan om sex timmars arbetsdag är delvis en feministisk fråga eftersom en övervägande majoritet av de som arbetar deltid är kvinnor. Mer information om sex timmars arbetsdag finns att läsa i valfaktahäftet om arbete.

En till lösning på den strukturella skillnaden i anställningsgrad som drivs av flera fackförbund är att lagstadga rätt till heltid. Ung Vänster ser detta som en fråga som är viktig att driva parallellt med kravet om sex timmars arbetsdag. En lagstadgad rätt till heltid hade varit ett stort framsteg från dagens ofrivilliga deltidsarbete, men gör mindre nytta för de som inte kan arbeta heltid på grund av till exempel arbetsrelaterade förslitningsskador. Vi ser att kvinnodominerade yrken ofta har en allt för hög arbetsbelastning och avsaknad av hjälpmedel för att förebygga arbetsskador och att kvinnors arbetsskador ofta osynliggörs. Sex timmars arbetsdag är en viktig del i att förändra detta.

Den könssegregerade arbetsmarknaden

Sverige har en av världens mest könssegregerade arbetsmarknader. Endast tre av de 30 största yrkena i Sverige har en jämn könsfördelning. Kvinnodominerade yrken värderas lägre och har sämre arbetsvillkor och lön. Den könssegregerade arbetsmarknaden är en av de största orsakerna till att kvinnor har längre lön och inkomst än män

Deltidsarbete

Den överlägset vanligaste angivna anledningen till deltidsarbete är att heltidsjobb saknas.

Högern vill ofta framställa det som att alla som arbetar deltid gör det av fri vilja, men endast 7 % av de LO-arbetare som jobbar deltid uppger att de gör det för att de inte vill arbeta heltid. Detta beror på att yrken som är kvinnodominerade systematiskt har sämre villkor och att arbetsköparna stärker sin position gentemot de anställda genom att inte erbjuda heltidsarbete. Konsekvensen av klyftan i anställningsgrad är att kvinnor totalt sett har mycket lägre inkomster än män vilket gör att kvinnor också får lägre pensioner än män.

Kvinnors ofrivilliga deltidsarbete är ett av de största hindren för en jämställd arbetsmarknad, och sex timmars arbetsdag är vår lösning. Med sex timmars arbetsdag med bibehållen lön omvandlas deltider till heltider, och kvinnors löner ökar som konsekvens av detta.

Obetalt hemarbete

Kvinnor och män arbetar lika mycket i genomsnitt över veckans alla dagar, ca 7,5 timmar per dag. Det är däremot stor skillnad på betalt och obetalt arbete mellan könen.

Vardagsdygn:

Kvinnor

5,5 timmar betalt arbete

3,5 timmar obetalt arbete

Män

6,5 timmar betalt arbete

2,5 timmar obetalt arbete

(Regeringen, Män och jämställdhet, 2014)

Män behöver ta större ansvar för det obetalda hemarbetet för att lyfta kvinnor i det betalda arbetet. Ett sätt att tvinga män att ta mer ansvar för barn och hem är att individualisera föräldraförsäkringen.

Ur Sveriges jämställdhetsbarometer (2017):

"För framför allt arbetarkvinnor samspelar osäkra och fragmentiserade villkor i arbetslivet med det utpräglade ansvar de har för att bära det vardagliga omsorgsarbetet på ett sätt som försvagar positionen på arbetsmarknaden. För arbetarkvinnor uppstår inte deltidarbete och osäkra anställningar i samband med att de blir föräldrar utan är ofta en ingångsvariabel i arbetslivet. Däremot kan utbredningen av deltider och tidsbegränsade anställningar inom de kvinnodominerade yrkena förstärka och cementera en könstraditionell uppdelning av omsorgsarbetet."

Föräldraförsäkringen

Den orättvisa fördelningen av obetalt hemarbete gäller i högsta grad även det ombesörjande arbetet. Ojämligheten i hemmet förstärks ofta i heterosexuella par när de får barn. Det skiljer sig mycket mellan olika yrken hur jämlikt uttaget av föräldrapenning är, men i snitt tar män i Sverige ut 106 av 448 dagar. Under småbarnsåren är kvinnors andel av uttaget ännu större – 90 % under det första året och 82 % upp till barnets tvåårsdag. Det sker en ökning av hur många dagar män tar ut, men det går så pass långsamt att man räknar med att det kommer ta 50 år att uppnå ett jämställt uttag om det fortsätter i dagens takt.

Ung Vänster vill att föräldraförsäkringen, precis som alla andra försäkringar, ska bygga på individen som tilldelas ett antal månader att vara ledig med ersättning. Det ska inte gå att skriva över dagar på den andra föräldern. Det skulle dels förbättra kvinnors ställning på arbetsmarknaden men också tvinga män att ta ett större ansvar för hem och barn.

En individualiserad föräldraförsäkring ett viktigt feministiskt krav för att minska inkomstskillnader mellan män och kvinnor. Det är också ett sätt att rubba föreställningen om

kvinnor som barnvårdare och män som försörjare. Denna föreställning förstärker kvinnors underordning på arbetsmarknaden. Bland annat genom att kvinnor halkar efter i löneutveckling, att det normaliserar deltider och att det gör det svårare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Rätten till den egna kroppen

Sexualiserat våld

Det sexualiserade våldet är könsmaktsordningens grävsta uttryck. Det drabbar till allra högsta grad kvinnor och utövas av män. Vi inser att våldet är ett resultat av könsmaktsordningen. Kamp mot könsmaktsordningen är en kamp mot det sexualiserade våldet och tvärtom.

Sexualiserat våld har en bred skala som inbegriper mer än våldtäkt och misshandelsförhållanden. När vi använder begreppet sexualiserat våld åsyftas det våld som kvinnor utsätts för på grund av sitt kön. Det kan även vara att bli tafsad på, kallad för hora, att få bilder på sig själv utlagda på nätet mot ens vilja och mycket mer. De allra flesta kvinnor har erfarenheter av sexualiserat våld, antingen genom att själv ha blivit utsatta eller genom att någon man känner har utsatts.

Sexualiserat våld används för att påminna om och slå fast vilket kön det är som besitter makten – vare sig det är i en relation, i det offentliga rummet, i skolan eller på arbetsplatsen. Könsmaktsordningen innebär att mannen ska ha den överordnade positionen i förhållande till kvinnan, och det sexualiserade våldet är det yttersta medlet för att upprätthålla denna position. Både misshandel och våldtäkter är vanliga makt-demonstrationer som förekommer i alla samhällsklasser, åldrar och grupper, och

våldtäkter handlar inte primärt om sexualitet utan om maktutövande.

Av de anmälda våldtäkterna mot vuxna är offret en kvinna i 96 % av fallet och förövaren är en man i 97 % av fallen (BRÅ, 2016).

Ett misshandelsförhållande är en process, där våldet gradvis trappas upp och normaliseras under en tid. Mannen klipper successivt av kvinnans kontakt med omvärlden, vänner, bekanta och familj tills hon kanske bara har honom kvar att förhålla sig till och få bekräftelse och uppskattning av. Det som från början kan uppfattas som harmlös och gullig svartsjuka blir till psykisk misshandel när tjejen får fler och fler gränser att förhålla sig till, hennes självförtroende bryts ner och livsutrymmet krymper bit för bit. Det är oftast i det läget som det första slaget kommer, och det kan i det läget vara väldigt svårt att lämna relationen. Genom mannens växlingar mellan våld och värme, att både vara den person som slår och den som sedan tröstar och sköter om sår, stärker han sin maktposition och försvårar kvinnans uppbrott från relationen. Denna våldets normaliseringsprocess är något som återfinns både i olik- och samkönade relationer.

Inom sexualiserade våldsbrott finns det ett stort mörkertal, det vill säga brott som inte anmäls till polisen. Brottsförebyggande rådet räknar med att mellan 80-90 % av alla våldtäkter och misshandel i relationer aldrig anmäls.

Ung Vänster ser det sexualiserade våldet som uttryck för samt en bärande del av könsmaktsordningen. För att bekämpa det sexualiserade våldet krävs en feministisk politik som förstår våldets grund. Vår politiska praktik mot sexualiserat våld är feministiskt självförsvar, som är ett självförsvar för tjejer som vilar på feministisk grund. Vi ser kopplingen mellan sexualiserat våld och könsmaktsordningen, och därför kräver Ung Vänster feministiskt självförsvar i skolan.

Vardagsrädsla

Vardagsrädsla innebär tjejers och kvinnors känsla av otrygghet i det offentliga rummet. Trots att de flesta våldsbrott mot kvinnor sker i hemmet, så finns det en bild av det motsatta – att gärningsmannen är en ful gubbe som gömmer sig bakom en buske i en park. Detta är en bild som spås på av media och i vissa fall polisväsendet, genom "tips för att undvika våldtäkt" förvärrar man tjejers vardagsrädsla och lägger dessutom skulden för sexualiserade våldsbrott på tjejer. Men oavsett var våldet sker är vardagsrädslan fortfarande reell och inskränker kvinnors och tjejers livsutrymme.

I Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning uppgav 23 % av kvinnorna att de är oroliga för att utsättas för misshandel eller överfall. Motsvarande siffra för männen var 9 %. Vid frågan om otrygghet i att gå ut sent på kvällen i det egna bostadsområdet, så uppgav 30 % av kvinnorna att de känner sig mycket eller ganska otrygga, eller så otrygga att de avstår från att gå ut på kvällen. Bland männen uppgav 9 % detsamma (BRÅ 2018). Att kunna röra sig obehindrat och känna sig trygg i hemmet, i skolan, på arbetsplatsen och i det offentliga rummet borde vara en rättighet för alla människor i ett samhälle. Idag är det en fråga om kön. Att ta makten över det offentliga rummet är ett viktigt feministiskt steg för att ta makten över våra liv.

Hedersförtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck har, liksom mäns våld mot kvinnor i övrigt, generellt sin grund i kön, sexualitet, makt och kulturella föreställningar om dessa företeelser. Det hedersrelaterade systemet är komplext och innehåller en rad förtryckande former av strukturell och organiserad karaktär. Det specifika med hedersvåldet är att det utövas med hjälp av kollektiva kontrollmekanismer

och många gånger sanktioneras av släkt och omgivning. Enligt Brottsförebyggande rådet är inte etnicitet, kultur eller religion de främsta bakgrundsfaktorerna för att utsättas för våld i nära relationer.

Frågan om hedersvåld har cyniskt använts av borgare och reaktionärer för att rentvå vita män från skuld och samtidigt anklaga feminister för att ignorera de mest utsatta kvinnorna. Detta görs mycket sällan av någon verklig omtanke om offren för hedersförtryck, utan är ett retoriskt slagträ för att vinna debatter mot vänstern och mycket sällan presenteras några seriösa lösningar. Ung Vänster vill förutom de övriga lösningar vi presenterar mot sexualiserat våld se ökade kunskaper om hedersförtryck hos relevanta yrkesgrupper som polis, socialtjänst och lärare.

Rasister försöker ibland använda sexualiserat våld för att demonisera rasifierade grupper och flyktingar i synnerhet. Det ligger ingen sanning i den typen av påståenden. Det sexualiserade våldet finns precis som könsmaktsordningen i övrigt i alla grupper i samhället. Att påstå att sexualiserat våld är ett "invandrarproblem" är inte bara djupt okunnigt, det är också att osynliggöra alla de kvinnor som misshandlas av sina svenska män, våldtas av sina svenska pojkvänner eller tafsas på av sina svenska killkompisar. Det sexualiserade våldet är inget "invandrarproblem", det är ett mansproblem.

Frågan om slöjförbud lyfts ibland upp av borgerliga debattörer som ett sätt att fiska rasistiska röster. Som feminister kan vi aldrig tillåta att kvinnors klädval blir en fråga för Polisen. I de fall kvinnor inte bär slöja av eget val utan av press hemifrån skulle ett slöjförbud på offentliga platser leda till mer isolering och utanförskap och alltså åstadkomma motsatsen mot vad förespråkarna hävdar.

Feministiskt självförsvar i skolan

Ung Vänster driver kravet om feministiskt självförsvar i skolan och utbildar årligen instruktörer i feministiskt självförsvar. Feministiskt självförsvar är ett tjejseparatistiskt självförsvar som bygger på en feministisk analys av samhället och är ett svar på könsmaktsordningen och det sexualiserade våldet. Det syftar till att stärka tjejer som individer och som grupp.

Feministiskt självförsvar består av olika delar. Det är dels det fysiska självförsvaret som handlar om att med kroppsspråk, blockeringar, slag och sparkar kunna försvara sig i en hotfull situation. Det är också verbalt självförsvar, där vi lär oss hur man kan använda sin röst för att försvara sig och ta mer plats. Den tredje delen är det mentala självförsvaret, då man diskuterar mäns våld mot kvinnor, systerskap och vad det innebär att vara tjej och kvinna i Sverige. Det mentala självförsvaret är lika viktigt som det verbala eller fysiska, då det finns många myter som omger det sexualiserade våldet, som skuldbelägger tjejer och i slutändan gör det svårare att försvara sig.

Genom feministiskt självförsvar skapar vi ett separatistiskt rum där tjejer får möjlighet att diskuterasexualiseratvåldmedvarandraochlära sig att försvara sig. Problem kring sexualiserat våld måste gå från att betraktas som individuella, till att ses som problem för hela samhället. Därför krävs feministiskt självförsvar i skolan.

Samtyckeslagstiftning

I debatten om våldtäkt har samtyckeslagstiftning lyfts fram som ett svar på den ohållbara situation som råder för sexualbrottsoffer i Sverige. I slutet av 2017 lade regeringen fram ett förslag på en samtyckeslag som skulle innebära att det är olagligt att ha sex med någon som inte visat att hen vill det. Vi tycker att en samtyckeslagstiftning är ett steg i rätt riktning, men det är långt ifrån

nog. Problemet med sexualiserat våld är betydligt större än endast en fråga om lagstiftning. Rättsväsendet brister många gånger i sin kunskap om sexualiserat våld och en samtyckeslagstiftning är ingen garanti för att fler gärningsmän kommer att åtalas/dömas.

Personal inom sjukvård, rättsväsende och polis måste regelbundet få utbildning kring sexualiserat våld för att garantera våldsoffer ett bra bemötande. Kvinnojourerna, som i dagsläget får bära det största ansvaret för konsekvenserna av mäns våld mot kvinnor, måste få långsiktigt ekonomiskt stöd. Samtidigt är det förebyggande arbetet mot sexualiserat våld kanske det viktigaste – därför krävs feministiskt självförsvar i skolan.

Prostitution och pornografi

Prostitution är en del av det sexualiserade våldet mot kvinnor och bygger på principen att kvinnokroppen är en vara som kan köpas och förbrukas av män. 1999 trädde dagens svenska sexköpslagstiftning i kraft. Den är unik då den bygger på en feministisk analys av prostitution – skulden för prostitutionen läggs hos den som köper, inte den som säljer sex. Det är inte olagligt att sälja sex i Sverige men det är olagligt att köpa sex. Detta tycker Ung Vänster är bra. Den svenska sexköpslagstiftningen är både en markering i var skulden bör ligga och fungerar som ett verktyg för att bekämpa prostitution. När nyliberala och postmoderna krafter höjer rösten om att lagen är förlegad och bör avskaffas vill vi istället sprida den till fler länder och låta den omfatta även svenska medborgare som köper sex utomlands.

Det finns mycket forskning kring prostitution och prostituerades situation och det är en situation som är extremt utsatt och farlig. Dödligheten är 40 gånger högre för prostituerade i jämförelse med andra kvinnor. Enligt en av de största undersökningar som gjorts uppger 71 % av de prostituerade att de har blivit

misshandlade fysiskt i prostitutionen, 63 % har blivit våldtagna och nästan nio av tio skulle lämna prostitutionen om de hade ett annat val (*M. Farley m fl 2003: "Prostitution and trafficking in nine countries: an update on violence and posttraumatic stress disorder"*).

Pornografin och porrindustrin bidrar idag starkt till en sexualisering av kvinnokroppen och en snedvriden syn på sexualitet. Pornografin är i allmänhet tydligt färgad av könsmaktsordningen och inom porren definierar gränsöverträdande och manlig dominans vad som är upphetsande. Att skolan lär ut ett kritiskt förhållningssätt till media, att man låter eleverna diskutera kring ideal och normer och att sexualundervisningen också tar upp pornografi är centralt för att bryta pornografins starka inflytande över människors sexualitet.

Ungdomsmottagningar

För att motverka problem med ohälsa och ta hand om de som drabbas krävs resurser från samhällets sida. En viktigt sådan är ungdomsmottagningar som har en helt central roll för ungdomars, framförallt tjejers, möjligheter att få information, råd och stöd om sexualitet, preventivmedel och sexuella relationer.

Idag är det ett geografiskt lotteri hur tillgängligheten för ungdomsmottagningar ser ut. Bor du i Stockholms län är genomsnittet 2,9 km till närmsta ungdomsmottagning medan det i Jämtland är 2,2 mil (*RFSU, Ottar 2017*). Att ha tillgång till en ungdomsmottagning, med bra öppettider och tid för att ta emot alla, bör vara en rättighet för oss som är unga. Det är inte så att ohälsa eller oönskade graviditeter tar hänsyn till avstånd eller sommaruppehåll. Vi kräver fler ungdomsmottagningar och bättre öppettider och att preventivmedel subventioneras till 100 % över hela landet.

Medelavstånd till ungdomsmottagning:

Storstäder: 3,3 km

Större städer: 6,3 km

Landsbygden: 9,1 km

Ung Vänster vill se ordentliga satsningar på ungdomsmottagningarna runt om i landet, där det finns personal som kan ge tjejer den trygghet i sin egen kropp och sexualitet som ingen annan erbjuder.

Aborträtten och preventivmedel

Ung Vänster kräver att preventivmedel ska vara kostnadsfritt och lättillgängligt för alla unga. Att äga rätten till sin egen kropp bygger på att kunna styra över sin egen reproduktion. Därför har aborträtten och preventivmedel alltid varit viktiga delar i kampen för sexuell frigörelse. Ung Vänster står bakom dagens lagstiftning och vänder sig emot alla inskränkningar av aborträtten.

Om man har blivit gravid men av ett eller annat skäl inte vill ha barn är det viktigt att man har möjlighet att avbryta graviditeten på ett säkert sätt. Det är en fråga om kvinnors och tjejers rätt till sina egna kroppar. I Sverige har vi sedan 1975 en lagstiftning som innebär att man får göra fri abort fram till och med 18:e graviditetsveckan, efter det kan man beviljas abort fram till och med 21:a veckan genom att ansöka om det hos socialstyrelsen. Idag görs det ungefär 38 000 aborter per år i Sverige (*Socialstyrelsen*).

Lagen om fri abort hotas idag från flera håll, det finns starka lobbykrafter inom EU som vill inskränka eller helt avskaffa aborträtten inom hela EU och även i Sverige höjs röster för att inskränka lagen. Sverigedemokraterna vill att aborträtten inskränks till att endast gälla till och med 12:e veckan. Ung Vänster försvarar rätten till fri abort. Det är också viktigt att motarbeta den stigmatisering som sker av tjejer som gjort aborter – alla skäl för abort ska vara lika

giltiga. Ung Vänster tycker att kvinnor från länder där abort är förbjudet borde kunna komma till Sverige och göra abort kostnadsfritt här.

Surrogatmödraskap

Att använda en surrogatmamma för att skaffa barn innebär att ett par som inte själva kan få barn, till exempel ett heterosexuellt par som är ofrivilligt barnlösa eller ett homosexuellt bögpar, använder en kvinna som får bära ett barn som sedan blir parets. Detta kan ske mot betalning (kommersiellt surrogatmödraskap) eller utan betalning (altruistiskt surrogatmödraskap).

Ung Vänster är starka motståndare till surrogatmödraskap i alla dess former. Surrogatmödraskap innebär en allvarlig inskränkning av kvinnans rätt till sin egen kropp. Det kommersiella surrogatmödraskapet är i praktiken en handel med kvinnors kroppar och med barn. Det är rika, västerländska par som betalar fattiga kvinnor för att dessa ska vara gravida och sedan ge bort barnet.

Det altruistiska surrogatmödraskapet bygger på en syn på att kvinnans kropp ska vara någonting för andra att utnyttja. Genom historien har kvinnokroppen förutsatts stå till allmänt förfogande. Makten över kvinnors kroppar är och har varit en bärande del i kvinnoförtrycket. Det altruistiska surrogatmödraskapet vilar helt på förutsättningen att kvinnor lärt sig att våra kroppar inte är till för oss själva. Det vore en grov tillbakagång för kampen om rätten till den egna kroppen om altruistiskt surrogatmödraskap genomfördes i Sverige.

För mer information om surrogatmödraskap: www.nejtillsurrogat.se.

Tjejers ohälsa

Sedan slutet på 1980-talet har tjejer haft en negativ hälsoutveckling. 2015 uppgav 34 % tjejer uppger att de har psykiska symptom i form av ängslan, oro eller ångest, medan det för killar var 23 %, och andelen har ökat för båda könen de senaste åren. Även psykosomatiska symptom, som att ha huvudvärk, magont eller svårt att sova minst en gång i veckan är vanligare hos tjejer än hos killar, där ligger siffran på 64 % jämfört med 47 % (MUCF, ungidag.se). Socialstyrelsen konstaterade i mitten av 00-talet att det finns ett samband mellan nedskärningarna inom skolan och det ökade behovet av barn- och ungdomspsykiatri.

Utifrån dessa siffror är det lätt att se att den ökande ohälsan bland unga tjejer är strukturellt orsakad. Föreställningar och normer om den duktiga flickan – hon som alltid ska vara högpresterande, se bra ut, vara bäst i klassen och ha ett rikt socialt liv – utgör ett ideal som är omöjligt att uppnå. Att inte kunna leva upp till samhällets förväntningar gör att man mår dåligt. Föreställningar orsakade av könsmaktsordningen bidrar till att många unga tjejer idag mår dåligt.

Ur MUCF, Ung idag 2017:

“Stress på grund av högt tempo och höga krav i gymnasieskolan är exempel på ytterligare en viktig omständighet i skolmiljön som anses leda till studieavbrott på lång sikt. Enligt statistik från Statistiska centralbyrån upplever många gymnasieungdomar att de är stressade. Siffrorna från 2014–2015 visar till exempel att 59 % av tjejerna och 25 % av killarna ofta är stressade på grund av läxor eller prov.”

Tjejers ökade ohälsa är tätt sammankopplad med de drastiska nedskärningar och försämringar som gjorts i välfärden. När

kommuner skär ner på kurators- och skolpsykologtjänster i skolorna och när de sparar in på öppettiderna på ungdomsmottagningen, går det direkt ut över tillgången till hjälp och stöd. Ung Vänster menar att det borde vara en rättighet att må bra. Vi vill att ungdomsmottagningar ska finnas tillgängliga i hela landet, att alla skolor ska ha kuratorer och att psykiatrin förbättras.

Skönhetsideal

Att kvinnors kroppar är objekt är någonting som tidigt inpräntas i oss. Skönhetsidealen för kvinnor är grova och förstärker könsmaktsordningen och ojämlikheten mellan män och kvinnor. Idealerna utnyttjas också mycket hårt i reklam och media och de bilder som dominerar det offentliga rummet är många gånger retuscherade till oigenkännlighet.

Enligt en undersökning som genomfördes av Sveriges Kvinnolobby 2013 uppger 9 av 10 kvinnor mellan 18-30 år att reklam fått dem att må dåligt över sitt utseende och/eller vikt. 3 av 10 män instämmer i samma påstående. En stor majoritet av de som svarat upplever att i reklam framställs kvinnor oftast som passiva, avklädda och svaga, medan män oftast framställs som aktiva, påklädda och starka. Det är tydligt att sexualiseringen av kvinnor i reklam påverkar tjejer och kvinnor negativt.

Ätstörningar

Anorexi och bulimi, som går under det bredare samlingsnamnet ätstörningar, är psykiska sjukdomar vars inkörsport många gånger är ett jämförande mellan den egna kroppen och idealen. Enligt en undersökning av Rädda Barnen 2014 kan var femte tjej lida av en ätstörning, och av de som lider av ätstörningar är 90-95 % tjejer (*RFSU:s Sverigebarometer 2010*). Även om det också finns män som drabbas är det tydligt att problemen med ätstörningar är nära sam-

mankopplade till de ouppnåeliga idealen för kvinnor.

På senare tid har också begreppet ortorexi dykt upp i samband med en diskussion om tjejs ohälsa. Ortorexi innebär en besatthet vid en så kallad "hälsosam" livsstil, till exempel att äta nyttigt och träna överdrivet mycket. Ortorexi är inte någon psykiatrisk diagnos, men har vissa likheter med anorexi. Den hälsosomsom nu dominerar media kan antas förvärra problem med överdrivet tränande och ortorexi.

Idrott

Idrott är ett område där det tydligt går att avläsa könsmaktsordningens konsekvenser. De idrotter som killar eller tjejer sysslar med värderas olika och får även resurser därefter. Killar är i större utsträckning än tjejer föreningsmedlemmar och deltar i lagsporter så som fotboll, ishockey och innebandy. Bara en sån sak som att folk ofta säger "fotboll" och "damfotboll" visar att det värderas olika. Tjejer dominerar sporter som ridsport och gymnastik, som har betydligt färre tränings- och tävlingsmöjligheter än de stora lagsporterna.

En undersökning av Always (2016) visar att 80 % av unga tjejer inte känner någon tillhörighet inom idrotten och att 64 % slutar med idrott under puberteten. Det är inte konstigt när man tittar på hur resurserna fördelas inom idrotten. Det ekonomiska stödet, som sponsring och reklam, till idrotten går i huvudsak till männens idrottsutövande. Den totala andelen resurser till kvinnoidrott uppskattas till 20 % (*SVT, 2016*). När tjejer tar sig in på traditionellt manliga idrottsområden, till exempel inom fotbollen, värderas kvinnornas prestationer fortfarande betydligt lägre än männens. Svenska Fotbollsförbundets agerande gentemot Anders Svensson

och Therese Sjögran under fotbollsgalan 2013 är ett tydligt exempel på det. Anders Svensson fick en bil för lång och trogen tjänst med sina 146 landskamper. Therese Sjögran, som gjort 182 landskamper, fick ingenting.

Män är i många fall överrepresenterade på ledande positioner inom idrotten och prioriterar också att pojklag ska få de bättre träningstiderna och större uppskattning för sina prestationer. Den vardagsrädsla som många tjejer känner inverkar självklart även på ens idrottsutövande när tjejer får de sena träningstiderna i hallen som ligger längst bort från stan.

Avslutning

- Ung Vänster vill se heltid och sex timmars arbetsdag med bibehållen lön som norm på arbetet för att kunna komma åt inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.
- Ung Vänster ser det sexualiserade våldet som en bärande del av könsmaktsordningen. För att bekämpa det sexualiserade våldet krävs en feministisk politik som förstår våldets grund. Ung Vänster kräver feministiskt självförsvar i skolan.
- Ung Vänster tycker att det är en rättighet att må bra. Vi kräver en utbyggd välfärd för minskad ohälsa, fler kuratorer i skolan och en förbättrad psykiatrivård.

Frågor och svar**Varför ignorerar ni frågan om hedersförtryck?**

Det är inte sant. Vi ser hedersförtryck som en speciell form av mäns våld mot kvinnor. Vi ser att det behövs både insatser för att bryta konservativa könsnormer, genom vänsterförslag som individuell föräldraförsäkring, en modern sexualundervisning och feministiskt självförsvar, mer resurser för att motverka mäns våld mot kvinnor t.ex genom mer pengar till kvinnojourer och att yrkesgrupper som polis, lärare och socialen får mer kunskap om hedersfrågor.

Hatar man killar och män om man är feminist?

Nej, att vara feminist betyder att man ser att det finns ett kvinnoförtryck och att man kämpar mot det.

Vilken typ av feminister är ni?

Om du menar vilken gren av feministisk teori så är svaret att vi inte ansluter oss till någon gren fullt ut, utan vi plockar någonting från i princip alla stora feministiska teorigränar (mer från vissa än andra), för att ha teoretiska verktyg som hjälper oss förstå och analysera könsmaktsordningen, och kunna förändra den. Om du är feminist borde du gå med i Ung Vänster!

Är inte antirasism, transfobi och funkofobi också en del av feminismen?

Feminism innebär kamp mot könsmaktsordningen, och med det menar vi den struktur där män överordnas och kvinnor underordnas. Självklart finns det många kvinnor som inte bara utsätts för kvinnoförtryck, utan också för förtryck på grund av till exempel etnicitet eller sexualitet, och det är också förtryck som vi kämpar mot. Att se det står inte i motsättning till att också inse vikten av ha ett brett politiskt subjekt som kan kämpa mot könsmaktsordningen. Vi tycker att det politiska subjektet inom könsmaktsordningen bör vara

alla kvinnor.

Varför ska man rösta på Vänsterpartiet och inte på Feministiskt Initiativ? Vad är skillnaden?

Det finns flera viktiga skillnader mellan Vänsterpartiet och Feministiskt Initiativ. Den allra tydligaste är ju att vi förutom att vi är feminister också är socialister, och att vi har en helt annan syn på klassamhället än vad Feministiskt Initiativ har. Det spelar också stor roll för den feministiska politiken – Vänsterpartiet genomför reformer som rätt till heltid, bättre barnomsorg och höjda kvinnolöner i offentlig sektor i de kommuner där de är med och styr. Det gör man eftersom Vänsterpartiet ser att förbättrade arbetsvillkor för kvinnor är en av de viktigaste delarna för ett upprivande av könsmaktsordningen. Vänsterpartiet är ett väldigt bra feministiskt parti, och vi tycker att det är kul med ett annat feministisk parti också, men det är synd att FI i så stor utsträckning fokuserar på att utmåla oss som fienden. Det är inte vi som är det, det är könsmaktsordningen.

Är det inte fel att lära ut våld i skolan? Våld löser ingenting, utan föder bara mer våld.

Vårt mål är inte att det ska bli mer våld i samhället i största allmänhet men vi inser att tjejer idag utsätts för en stor mängd sexualiserat våld, allt från trakasserier till våldtäkter. I det här landet har vi enligt lag rätt att försvara oss mot angrepp med våld om det behövs, så därför tycker vi att det är viktigt att tjejer får lära sig hur man göra så att de kan utnyttja den rätten och kan känna sig tryggare.

Dessutom handlar feministiskt självförsvar minst lika mycket om mentalt och verbalt försvar som om fysiskt. Vi lär ut hur man skriker, hur man kan prata sig ur en hotfull situation och hur man kan försöka undvika att lägga skulden på sig själv om man har blivit utsatt för ett övergrepp. Det är också viktigt att skapa platser där

tjejer får en chans att prata med varandra om hur det är att vara tjej i det här samhället, dela erfarenheter, hålla ihop och lära av varandra.

Varför får inte killar vara med på feministiskt självförsvar?

Feministiskt självförsvar är ett självförsvar mot det sexualiserade våldet, som drabbar tjejer och kvinnor. Killar får inte vara med av två anledningar. Den första är att det sexualiserade våldet inte drabbar dem. Den andra är att ett pass i feministiskt självförsvar ska vara ett forum där tjejer och kvinnor kan diskutera gemensamma erfarenheter och formulera strategier utan killar. Till exempel vore det omöjligt att ha en diskussion om killen i klassen som tafsar på tjejerna om den killen sitter i rummet.

Får queerpersoner vara med på feministiskt självförsvar?

Feministiskt självförsvar är kvinnoseparatistiskt, så alla som identifierar sig som kvinnor får vara med. Det inkluderar självklart även transkvinnor, som också utsätts för sexualiserat våld. För den som har en icke-binär könsidentitet finns det kanske inte någon direkt poäng med att vara med i ett kvinno-separatistiskt sammanhang – den som väljer att vara det kommer nog i vilket fall att läsas som kvinna i det sammanhanget. Vi tycker att kvinnoseparatism är ett viktigt verktyg i kampen mot könsmaktsordningen, och vi tycker inte att den praktiken i sig är förtryckande mot personer som är queer eller intergender.

Vilka är era viktigaste feministiska frågor?

Inga osäkra och tidsbegränsade anställningar. Vi ska ha fast jobb med löner som går att leva på. Och inför feministiskt självförsvar i skolan!

Ordlista

Individualiserad föräldraförsäkring

En individualiserad föräldraförsäkring innebär att föräldrarna delade lika på föräldraförsäkringen. Föräldrarna får alltså lika många dagar betald föräldraledighet var.

Garantipension

Om man bott i Sverige i 40 år mellan det att man fyllt 16 år tills att man är 64 år har man rätt till garantipension om man haft låg inkomst. Som mest kan garantipensionen bli 8 076 kronor för ensamstående och 7 204 kronor i månaden för gifta.

Samtyckeslagsstiftning

Lagen började gälla 1 juli 2018 och enligt den ska det vara förbjudet att ha sex med en person som inte uttryckligen sagt ja eller aktivt visar att den vill delta. Meningen är att de inte längre ska krävas att gärningsmannen har använt sig av våld eller hot, eller utnyttjat offrets särskilt utsatta situation.

Objektivering

När en person reduceras till att vara ett passivt föremål som är till för någon annan, istället för att vara en egen handlande person.

Sexualisering

När en person objektiveras med sexuell prägel, t.ex. i kommersiellt intresse (reklam). Sexualisering är inte samma sak som att vara sexuell eller att ha en sexualitet.

